

Die Doop

as genade-teken herwin

Ben du Toit

Dit is 'n valse voorstelling om te sê dat die NG Kerk teen die grootdoop is. Baie mense word jaarliks in die NG Kerk as jongmense en volwassenes gedoop. In sendingsituasies (soos in die vroeë Christelike kerk – wat die volle tydperk wat die NT beslaan) word mense vandag in ons kerk groot gedoop nadat hulle die evangelie gehoor en die verlossingswerk van die Here aanvaar het. Wat egter ten sterkste afge- wys word, is enige vorm van herdoop. 'n

Uiteenlopende groep Christelike kerke (waar- onder ook Pentakostalistiese Kerke) het reeds in 1983 hulle in die sogenaamde BEM-dokument (Baptism, Eucharist and Ministry) van Faith and Order (WRK) verbind tot die weerhouding van die her-doop van mense, omdat enige sodanige handeling die integriteit van die sakrament self as 'n teken van God se genadi- ge verbintenis aan iemand in sy wese aant- as.

Ons begrip van verlossing is bepalend

Ons kerk word vandag juis wat die verstaan van verlossing aanbetref, sterk beïnvloed deur die siening en lering en prediking van die Pinkster-kerke. Vir hulle kom geloof voor doop (soos by ons met ongedoopte volwassenes), maar hulle sien dit as 'n daad van gehoorsaamheid, van aanvaarding van hul kant af van die genade van God (*believers baptism*). Trouens, vir hulle is die doop nie geldig as ons dit nie persoonlik gelowig aanvaar nie. Daarom herdoop hulle son- der meer mense wat reeds gedoop is. Trouens, vir som- mige Pinkster-groepe is die kinderdoop sonde en pleeg ouers wat hul kinders laat doop, sonde.

Die Gereformeerde kerke glo egter dat die geldigheid van die doop nie afhang van ons aanvaarding daarvan nie, maar van God self. Dit is God se teken van sy verbintenis aan ons. Ons kan dit nooit waardig wees nie. As die geldigheid daarvan van ons sou afhang, sou ons altyd in onsekerheid leef. Wanneer weet 'n mens nou genoeg; glo jy genoeg? Mettertyd besef 'n gelowige dat jy gegroei het in kennis en jou geloof beter as voorheen verstaan. Beteken dit jy moet weer gedoop word omdat jy die behoefte het om jou van jou kant af opnuut te verbind? Nee. Daarom praat ons van die onverdiende genade van God wat ons red.

Mense verstaan die woord "genade"

vandag ook moeilik. Ons leer van kleins af dat 'n mens niks verniet kry nie – jy moet hard werk vir jou besittings en voorregte. Ons verstaan dus moeilik dat ons iets uit genade kan ont- vang. Die doop is eintlik 'n uitstekende illus- trasie van genade – wanneer God Homself aan 'n kindjie (wat nog nie kan kies of weet hoe om te glo nie – en dit daarom op geen manier kan verdien nie) verbind. Wan- neer God sy beloftes aan 'n kindjie toesê, verstaan ons dat dit onverdiende genade is.

Binne die "slegs groot- doop"-geledere word gemak- lik gewerk met 'n denk-kon- struksie (veral uit die Ou Testament) wat leer dat die sleg wat jou oorkom die ge- volg is van jou sonde. As jy jou egter bekeer, om vergifnis vra, van jou verkeerde weë afskeid neem en reg leef, sal

God jou vergewe en jou seën met voorspoed (natuurlik die hemel eendag, maar ook 'n ge- seënde lewe hier op aarde).

Die Gereformeerdes sê egter: ons doen nie goeie werke om gered te word nie, maar om- dat ons gered is, doen ons dit uit dankbaar- heid. God is eerste daar met sy genade. Slegte dinge wat jou oorkom is nie die gevolge van sonde nie. As droogte ons tref is dit nie as ge- volg van die sonde van die mense nie. Geweld kan natuurlik die gevolge van slegte daad van mense wees. Lewe die mense beter, sal dit

Dit is God se teken van sy verbintenis aan ons. Ons kan dit nooit waardig wees nie. As die geldigheid daarvan van ons sou afhang, sou ons altyd in onsekerheid leef.

beter gaan in daardie land. Maar, daar is nie 'n direkte oorsaak-gevolg van rampe, siekte en lyding met jou leefwyse nie.

Natuurlik beteken dit dat ons ook glo dat wanneer iemand as opregte kind van die Here binne sy wil probeer leef en reg doen, mense liefhet en vergewe, dat dit nie noodwendig 'n geseënde, voorspoedige lewe verseker nie. Trouens, die teendeel is dikwels waar, wanneer

uitermate toegewyde mense die een ramp na die ander beleef. Lees maar Heb 11, waarin na twee groepe geloofshelde verwys word – die name van bekendes wie se geloof vir hulle voorspoed en seën gebring het, maar dan gaandeweg van vers 32 af die naamloses wat ten spyte van hul geloof, nie die beloftes bewaarheid gesien het nie, gely het en dikwels vreeslike dode gesterf het.

Die hele Bybel moet in berekening gebring word

Gereformeerdes glo nie in 'n skerp skutter aanslag op die Bybel nie. Ons haal nie verse uit hulle verband uit en bou daarom 'n dogma nie. Ons doen dit selfs nie eers met hele geskrifte in die Bybel nie. Ons doen dit selfs nie eers met die Ou of Nuwe Testament op hulle eie nie. Die hele Bybel moet in sy volle verband gelees word om agter te kom watter genadige God ons aanbid en hoedat Hy Homself deur die geskiedenis telkens as sodanig openbaar het.

Daarom moet 'n mens gedurig die groter lyne wat deur die Bybel loop, raaksien en die fyner besonderhede in die lig daarvan verstaan.

Doen 'n mens dit nie, kan 'n mens 'n drogbeeld van die God van die Bybel oprig.

God het oral tekens opgerig om die verstaan van Hom as 'n genadige God te versterk. Een van die eerste tekens van genade, was die teken aan Kain. Dit word verkeerdlik in ons volksmond as 'n negatiewe teken, die teken van 'n moordenaar, beskou.

Maar as ons mooi lees, sien ons dis 'n genadeteiken (Gen 4:15) – die teken wat God aan Kain gegee het sodat niemand hom mag doodmaak het nadat hy sy broer vermoor het nie! God het Kain uit genade beskerm.

Die verbondsluiting met Abraham het hierop gevolg (Gen 17) en die teken van genade (besnydenis) is aan hom gegee – aan hom en almal in sy huis, tot die seuntjies van 8 dae en ouer. Diegene (ook van ander volke) wat deel van hierdie verbond wou word, moes eers in die God van Abraham glo (Hom aanbid), voordat hy besny is. So het hy

en sy huis deel gekry aan die verbond. Dit was nie 'n eksklusiewe teken nie – God se opdrag aan Abraham was eintlik dat hy moes sorg dat al die nasies van die aarde deur hom geseën

word. Die teken aan baba-seuntjies het God se onverdiende genade deur sy verbintenis aan hulle bewys – daarom is dit 'n genadeverbond genoem.

God het telkens sy volk uit genade gered en weer van vooraf met hulle begin. Tog het hulle dit nie verstaan of waardeer nie. Dit is hierdie magtelosheid van die mens om God te behaag wat Hom uiteindelik tot 'n finale stap van genade laat oorgaan

het. In Hebreërs (1:1) lees ons dat God, nadat Hy in die verlede (OT) baie met die voorvaders deur die profete gepraat het, in hierdie (laaste) dae deur sy Seun, Jesus, kom praat het. En na Jesus se kruisiging en opstanding het Hy sy dissipels beveel om dissipels van al die nasies te maak en hulle te doop in die Naam van die Drie-enige God. Dit is (terloops) nie die doop van Johannes nie – dit is die doop as inlywing in die dood van Christus (soos Paulus dit sou beskryf).

En in Handeling 15 lees ons dan hoedat uiteindelik finaal van die besnydenis in die Christelike kerk afskeid geneem is, terwyl Paulus in Gal 3:26-29 verduidelik dat as ons in Christus gedoop is, is ons die nageslag van Abraham en erfgename van

die beloftes van God. Dit maak nie saak of jy Jood of Griek, man of vrou is nie. Hier is weliswaar 'n nuwe verbond, maar terselfdertyd 'n bevestiging van die oue. Dis 'n genadige

Die teken aan baba-seuntjies het God se onverdiende genade deur sy verbintenis aan hulle bewys – daarom is dit 'n genadeverbond genoem.

Ons is die nageslag van Abraham en erfgename van die beloftes van God. Dit maak nie saak of jy Jood of Griek, man of vrou is nie.

verbintenis van God aan mense wat in die verlossing van Christus glo – maar daarom ook, soos van ouds, aan hul huisgesinne as geseëndes deur dieselfde genade. Daarom lees ons (vanselfsprekend) van gesinne wat gedoop is (bv 1 Kor1:16 en Hand 16:33-34), en verstaan 'n mens met nuwe verrassing nog beter Jesus se optrede (Matt 18 en 19) toe Hy die kindertjies, as die geringstes in die samelewing, tot die vernaamstes in sy koninkryk verklaar het. Dit is onverdiende genade.

Wie behoefte het aan die (voortdurende) viering van hierdie genadige verbintenis van God, word opgeroep om die nagmaal te ge-

bruik as 'n versterking van hul geloof. Die Pasga was die gereelde viering van die verlossing van die volk van God uit slawerny. Die gereelde viering van ons verlossing as Christene moet daarom aangemoedig word – veral vir diegene vir wie dit belangrik is om van hul kant af hierdie verbintenis te vier noudat hulle beter weet en meer verstaan. Die sakramente word te dikwels in die NG Kerk haastig afgehandel en nie gebruik om met verbeelding en oortuiging die gemeente te herinner aan God se genadige verbintenis aan hulle nie, asook ons antwoord daarop deur dankbare toewyding.

Die Bybel is nie vir kinders geskryf nie

Onlangs is oor die radio gesê dat geen mens wat die Bybel "rou" lees (vir die eerste maal sonder kennis van die Christelike leer) die kinderdoop in die Bybel sal raaklees nie. Daarteenoor, is vervolgd, is daar egter baie tekste wat die grootdoop beskryf.

Dit is vanselfsprekend dat daar verwysings na die doop van volwassenes is. Dit was tog die begin van die Christelike kerk. Die Bybel vertel ons net van die eerste geslag Christene. Dit is vandag nog net so vanselfsprekend waar daar kerkplanting plaasvind. Daarom doop ons in so 'n geval uiteraard grootmense. Daar was egter aanvanklik geen dispuut oor die doop van kinders nie. Daarom is nie daaroor geskryf nie, buiten met 'n gemaklike terloopsheid (sien verwysings hierbo).

Paulus en die ander skrywers het wel aan gemeentes geskryf oor die dinge waarvoor daar probleme of meningsverskille was (soos aan die Korintiërs oor die verdeeldheid as gevolg van die leierskap en geestesgawes; aan die Galasiërs oor hul terugkeer tot wettiese godsdiens, ens). Maar nêrens is geskryf oor die hoe van die doop of selfs die nagmaal nie.

En as 'n mens "rou" die Bybel lees, sou jy ook nêrens die Sondag aantref nie. Die Sabbatdag, ja, dikwels. Maar nêrens word verduidelik hoe dit gekom het dat die Sondag, en nie meer die Sabbatdag nie, die Dag van die Here geword het. Die opstandingsdag is eers in 313 nC deur Keiser Konstantyn die Grote tot open-

bare rusdag verklaar. Dit staan nie in die Bybel nie en tog hou ons die Sondag vandag as die Dag van die Here sonder enige gevaar van teenspraak.

Daarom hoort dit by uitstek by die Gereformeerde tradisie dat ons oor bepaalde sake, nie net alleen met 'n verantwoordelike vertolking van die hele Skrif sal werk nie, maar ook met die lig wat die tradisie en belydenisskrifte daarop werp. Daarom is ons 'n belydeniskerk. Die betekenis van die Hervorming is immers aan die een kant die bevryding van die Bybel uit die dwanggreep van die Pouslike tradisie, maar aan die ander kant die verlossing uit genade alleen (sola scriptura; sola gratia). Dit is wat ons Gereformeerde maak.

Natuurlik is die evangelie so eenvoudig dat 'n kind (!)

dit kan verstaan. Maar die Bybel is nie vir kinders geskryf nie, daarom is dit ook belangrik dat kundige mense, wat deeglik daarvoor opgelei is, vir lidmate toerus en lei in hul lees en verstaan van die Bybel.

As die krisis rondom die doop ons kan uitbring by konstruktiewe teologiese gesprek, 'n herwaardering van die betekenis van die doop en 'n herwinning van ons Gereformeerde siening van die evangelie van genade - dan is dit iets waarvoor ons diep dankbaar en opgewonde behoort te wees!

Ben du Toit
14 Junie 2004

As die krisis rondom die doop ons kan uitbring by konstruktiewe teologiese gesprek, 'n herwaardering van die betekenis van die doop en 'n herwinning van ons Gereformeerde siening van die Evangelie van genade - dan is dit iets waarvoor ons diep dankbaar en opgewonde behoort te wees!